

Toimiala: Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala					
Hankkeen nimi Stoan perusparannus ja laajennus				Hankenumero 2821P41160	
Kaupunginosa Vartiokylä	Kiinteistötunnus 91-45-68-3			Nykyiset htm2 (kuva) 6923 htm2	
Osoite Turunlinnantie 1	Postiosoite 00930			Tilakustannukset Pääomavuokra 36,62 €/m ² Ylläpitoavuokra 6,26 €/m ² Vuosittaiset vuokrakustannukset 4 853 469 €/v	
Hankkeen suuruus ja kustannukset (ilman ALV)	brm²	htm²	hym²		Kustannuseennuste M€
Uudisrakennus					
Laajennus/lisärakennus					
Perusparannus ja laajennus	16120,7	11045	9204	104,5 M	

Toiminnan kuvaus, toiminnan laajuus- ja laatutavoitteet

Kulttuurikeskus Stoan rakennus on perusparannuksen tarpeessa. Samaan aikaan Itäkeskuksesta kehitetään Itä-Helsingin aitoa keskustaa, jossa kulttuuri ja vapaa-aika ovat vahvasti läsnä. Alueelle kaavoitetaan runsaasti lisärakentamista. Stoan uudistus nivoutuu koko alueen muutokseen. Helsinki väestö kasvaa ja moninaistuu. Erityisesti tämä kehitys realisoituu itäisessä Helsingissä ja Itäkeskuksessa, jossa esimerkiksi muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien asukkaiden osuus on 44%.

Stoan uudistuksen tavoitteena on **vetovoimainen tulevaisuuden kulttuurikeskus**, joka houkuttaa kävijöitä niin lähialueita kun laajemminkin. Stoa toimii Itä-Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan tarjonnan lippulaivana muokaten **alueen identiteettiä positiiviseen suuntaan**. Uudisrakennusosuuden ja vanhan osan peruskorjauksen tilaohjelman lähtökohtana on keväällä 2023 tehty konseptisuunnitelmaluonnos, jossa **rakennus laajenee** itäpuolisen parkkialueelle. Käyttötarkoituksen muutos kunnioittaa ajallista kerroksellisuutta ja rakennuksen rakennushistoriallista arvoa.

Stoa nykyisillään ja ennen muuta laajennettuna tarjoaa merkittävän paikallisen työkalun segregaaation ehkäisyyn ja vetovoimaisen kaupunginosan rakentamiseen. Stoan laajennuksen ja perusparannuksen yhteydessä sekä tilallisesti että palveluiden toteuttamisen näkökulmasta toteutetaan **sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävää kaupunkia**. Stoan tilat ja palvelut mahdollistaa ihmisten väliset kohtaamiset ja tekevät osaltansa kaupunginosasta elävän ja alueen asukkaista toisilleen tutumpia sekä tärkeämpiä. Stoa mahdollistaa kohtaamiset taiteen, kulttuurin, luovuuden, oppimisen, liikkumisen ja hengailun äärellä.

Vuosina 2023-2024 tehdyssä Stoan perusparannuksen ja laajennuksen palvelukonseptisuunnittelun tavoitteena on muodostaa yksittäisiä palveluitaan suurempi, **yksi yhtenäinen Stoa**, jossa uudistunut palvelukonsepti ja tilaohjelma mahdollistaa kulttuurikeskuksen päivittämisen uusille sukupolville ja uuteen Helsinkiin sopivaksi.

Asiakkaalle tärkeät nykyiset palvelut; **kirjasto, nuorisotila, monipuoliset taiteen ja kulttuurin areenat sekä työväenopisto** jatkavat tulevaisuuden Stoassa. Nykyisiä palveluita vahvistamalla ja painottaen eri tavalla toiminta Stoassa vastaa paremmin tulevaisuudessa erilaisten asukasryhmien ja kumppaneiden tarpeisiin.

Uusina palveluina mukaan tuodaan kaupunkilaisten ja Stoaan kumppanitoimijoiden toiveita, kuten enemmän **omatoimisen tekemisen tilaa** ja mahdollisuuksia, **yhteisöjen vahvistamista** myös tilaratkaisuissa, **liikkumisen ja leikin mahdollisuuksia sekä vertais- ja verstastoimintaa**. Tulevaisuuden Stoassa palveluiden tuottamista tehdään nykyistä enemmän yhtenä tiiminä ja kaikki tilat pyritään tekemään mahdollisimman monikäyttöisiksi. Tämä edellyttää myös uudenlaista tilallista ajattelua, joka tukee yhteistyötä ja joustaa yli toimiala- ja palvelurajojen.

Stoan uudistukseen liittyvät odotukset ovat korkealla. Uudistuvalla Stoalla odotetaan huippuluokan arkkitehtuuria, alueen omaleimaisuuden ja moninaisuuden huomioimista sekä maineen kohentamista lippulaivahankkeen kautta. Tulevaisuudelle vahva toive on, että on mahdollista kokea laadukasta kulttuuritarjontaa ja harrastamisen mahdollisuuksia poistumatta Itä-Helsingistä.

Tilasuunnittelun lähtökohtia

Esteettömyys ja saavutettavuus. Perusparannuksen ja laajennuksen myötä Stoaan esteettömyyden puutteet korjataan ja tiloista tehdään saavutettavat ja kutsuvat eri käyttäjäryhmille. Tiloissa huomioidaan lakisääteisten asioiden lisäksi laajasti erityisryhmien tarpeen ml. autismin kirjo, erityisherkkyydet, näkörajoitteet jne.

Stoan tunnelman vaaliminen. Nykyisissä tiloissa on lämpöä ja helposti lähestyttävyyttä ja ihmisen mittakaava, josta halutaan pitää kiinni jatkossa. Lisäksi Stoasta rakennushistoriallinen selvitys tulee huomioida suunnittelussa.

Yhteiskäytön maksimointi. Tilaratkaisuiden kautta maksimoidaan Stoaan tilojen yhteiskäyttöä. Tulevan Stoaan palvelukonseptin mukaisesti yleiset ja asukkaiden vapaasti käytettävissä olevat tilat ovat Stoaan toimijoiden yhteiskäytössä.

Tilojen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilojen tulisi olla mahdollisimman monikäyttöisiä, jotta niissä voidaan hyödyntää eritavoin saman päivän aikana ja toisaalta sen takia, että ne voivat muuttua ajan oloon ja palveluilla joustavasti seuraavat +50 vuotta.

Sosiaalinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävyys suunnittelun lähtökohtana. Kestävyyden näkökulma huomioidaan laajasti suunnittelun kaikilla osa-alueilla, niin rakentamisessa kuin toiminnan suunnittelussakin.

Aikaprospektiivi. Tiloja ja toimintaa suunnitellaan tulevaisuuden Itä-Helsinkiin, joten suunnittelussa on otettava huomioon nousevat vapaa-ajan trendit, alueen muut suunnitteluratkaisut ja väestönkasvu sekä kaupunkialueen viihtyvyys ja turvallisuus kokonaisuutena. Uusi Stoa valmistuu käyttöönsä 2030-luvun alkupuolella. Visiotyössä on kuunneltu laajalti eri väestö- ja käyttäjäryhmien toiveita ja tarpeita. Keskus on asukkaiden epäkaupallinen kohtaamistila (vrt. Oodi keskustassa).

A. Tilojen muutokset / nykyisten palveluiden vahvistaminen tilaratkaisuin

- Kirjaston **saavutettavuutta** parannetaan niin että tilaratkaisu mahdollistaa pistäytymisen suoraan ulkoa ja kirjasto olisi helpommin löydettävissä. **Kirjaston** sisäänkäynnin tulee erottua kaukaa, näyttää houkuttevalta ja olla esteetön. Kirjaston tavoitteena on olla kaikille avoin kohtaamispaikka, jonne kaikki ovat tasa-arvoisesti tervetulleita. Nykytiloille kaivataan parempaa **toimivuutta**, esim. lukusalin sijaan voidaan suunnitella opiskelun tiloja, joihin yhdistetään lehtien lukeminen ja hiljainen työskentely. Kirjasto on laajentunut Turunlinnantien puoleiselle pihalle vuonna 1997, mutta uudempi siipi on kaukana sisäänkäynnistä eikä mahdollista spontaania piipahtamista. Samoihin aikoihin laajennettiin kirjastoa kellariin, minkä yhteydessä rakennettiin teräsportaitko yhdistämään tiloja. Kellarikerros jää kokonaisuudesta katveeseen, tilat ovat matalat ja melko pimeät, eivätkä houkuttele. Siellä ei ole kirjastolle tärkeitä erillisiä ryhmätyötiloja vaan ainoastaan pieni avotilassa oleva nurkkaus ryhmätöiden tekemistä varten. Akustiikkaa ei ole saatu toimivaksi ja keskittymistä kaipaavat asiakkaat kokevat ryhmätöiden tekijät häiriöksi. Kirjaston tiloissa annetaan monenlaista neuvontaa eri toimijoiden kautta, mutta neuvontapisteet ovat tilojen perällä. Kirjaston tilat tulisi jaotella selkeästi ja niiden välisiä visuaalisia näköyhteyksiä parantaa. Asiakkaan on voitava suunnistaa tilassa mahdollisimman intuitiivisesti.

- **Nykyiset esiintymisen tilat** vaativat uudistusta ja ajanmukaistamista sekä niitä palveleva lastauslaituri toimii heikosti ja aputilat ovat epäkäytännölliset ja ahtaat. Salit eivät taivu toivottuun, nykyistä laajempaan **keikka- ja teatteritarjontaan**. Nykyisten salien käyttötarkoitukset voidaan säilyttää ennallaan, mutta esitystekniikkaa tulisi päivittää, niin että salien joustavuus ja muokattavuus, muunneltavuus huomioidaan. Salitekniisiä tausta-, logistiikka-, apu- ja pukutiloja tarvitaan lisää. Tulevan Stoa avoimiin aula- ja oleilun tiloihin suunnitellaan matalan kynnyksen esiintymisen tiloja.
- Rakennuskokonaisuuteen suunnitellaan **varattavissa olevia monitoimitiloja** erilaisia tarpeita varten kuten; luennot, isommat ja pienemmät kokoukset ja tapaamiset, yhdistysten ja järjestöjen toiminta, asukastilaisuudet, verstatilat, pienet messut ja pop-up tapahtumat, kaupunkilaisten omat tilaisuudet ja juhlat. Ulosvuokrattaville omatoimitiloille, joihin pääsee aukioloaikojen jälkeen, on myös selkeä tarve. Stoassa on nykyään vain muutama varattava monitoimitila, kuten Terraario sekä pieni ja matala, ikkunaton Kerhuhuone. Uudet monitoimitilat mahdollistavat Stoa tilojen monipuolisen käytön, erilaiset tekemiset sekä eri yhteisöjen toiminnan Stoassa.
- Säilytys- ja varastotilat ovat monelta osin epäkäytännöllisissä paikoissa kuten kellarissa.
- WC-tiloja tarvitaan paljon enemmän ja palvelemaan perheitä ja sukupuolesta riippumatta.
- Nykyiset **bändi- ja studiotilat voisivat laajentua** nykyisen kuntosalin ja saunatilojen tilalle, näin suositun palvelun käyttäjäkuntaa voisi kasvattaa.
- Henkilökunnan tauko-, työ- ja sosiaalityilat sijaitsevat eri puolella rakennusta ja ovat ahtaita. Kokoukset tulisi saattaa nykypäivän tarpeita vastaaviksi. Tilojen akustisten ominaisuuksien tulee vastata niiden käyttötarkoitusta. Henkilökunnan tilat koostuvat työskentely-, tauko-, neuvottelu- ja kohtaamistiloista. Henkilöstön kokoukset tapahtuvat varattavissa monitoimitiloissa. **Henkilökunnan tilat keskitetään yhteiselle vyöhykkeelle**, joka ulottuu kaikkiin rakennuksen siipiin ja osiin. Tilat ja toiminnot tulee sijoittaa niin, että ne muodostavat mielekkäitä toiminnallisia vyöhykkeitä. Työpisteitä tulee olemaan myös palveluiden alueilla niille, jotka tekevät päivittäin töitä paikan päällä. Kirjaston avotilan yhteyteen tarvitaan jonkin verran henkilöstötilaa toimistotyön tekemistä varten, jotta valmius asiakaspalveluun säilyy. Nuorison valvotuissa tiloissa henkilöstön tilojen tulee olla lähellä asiakkaita ja tiloja täytyy pystyä hyödyntämään Stoa ollessa muuten kiinni. Henkilökunnan työskentelytiloihin sijoitetaan osa henkilöstön työpisteistä erityisesti ne jotka tekevät palvelujen suunnittelua sekä johtajat. Tilat ovat yhteiskäytössä. Stoa henkilökunnan kaikki postilokerot, säilytyslokerot ja naulakot sijaitsevat tällä alueella.

B. Uudet tilat, lisärakennusosa

- Palvelu- ja tilakonseptin yhteydessä tehdyssä laajassa asukas- ja toimijaymmärrysvaiheessa laajempi musiikin keikkatarjonta Stoassa nousi tarpeiden keskiöön. Stoa tarvitsee uuden, **monipuolisemman esityssalikonaisuuden** palvelemaan Itä-Helsingin nousevia kulttuureita ja koko kaupunkia. Uusi **esiintymissali** mahdollistaa ohjelmiston laajentamisen ja lisäämisen sekä tarjoaa itäiseen Helsinkiin kauan kaivatun keikkapaikan, tanssin ja nykysirkuksen tarpeita unohtamatta. Stoa odotetaan tuovan laadukasta, uutta ja kiinnostavaa kulttuuritarjontaa idän uuteen keskusta. Tulevassa laajennuksessa uusien esiintymisen areenoiden ajatellaan olevan keskeinen vetovoimatekijä muuttuvassa ja monimuotoistuvassa Itä-Helsingissä. Tilaohjelmaan on kuvattu uusi **siirtoseinällä jaettava saliratkaisu** (maksimissaan 700 istumapaikkaa). Isomman areenan tarjoama kasvava lipunmyynti mahdollistaa suurempien taiteen kokoonpanot ja vapaan kentän toimijoiden kasvukokeilut täyttämällä myös nykyisten ammattimaisten tapahtumajärjestäjien tarpeet. **Uusi sali** on osa tulevaa monipuolisempaa esityssalikonaisuutta, joka huomio myös ryhmien harjoitusmahdollisuudet. Nykyisten ja uuden esityssalin teknisten tilojen tulisi sijaita niin, että ne ovat logistisesti tarkoituksenmukaisia ja mahdollistavat tehokkaan teknisen tuotannon. Lastaustilat vaativat erityistä suunnittelua, jotta logistiikka olisi sujuvaa.
- **Stoa ravintolan keittiön tilat** ovat nykykäyttöön epätarkoituksenmukaiset, ahtaat ja vaativat toiminnallisen päivityksen. Ravintolan valmistuskeittiö (lounasruokala) tarvitsee lisäneliöitä palvellakseen myös uudisrakennuksen aulan kahvila/baaria.

- Kuvataiteen uudet muodot ja yhteisötaide asettavat uusia vaatimuksia Stoaan näyttelytiloille. Laajennusosaan tarvitaan tilaa **sekä ammatti- että harrastajataiteelle**. Galleriatilojen toivotaan olevan houkuttavasti näkyvillä ja yhteydessä muihin tiloihin, jotta poikkeaminen näyttelyissä toteutuu. Gallerioiden läheisyyteen sijoittuu **taidekasvatuksen työpajatila**
- Kaupunkilaiset ja sidosryhmät toivoivat Stoaan viihtyisämpiä ja elämyksellisempiä **lastentiloja**. Kirjaston nykytilat ovat nuhjuiset verrattuna alueen muihin kirjastoihin, joissa on erityisesti panostettu lapsiin. Uudessa konseptissa korostuu lastenalueen sijoittuminen keskeisesti lähelle pääsisäänkäyntiä, joka **palvelee koko rakennusta**. Alue on lähellä **yhteisöllistä keittiötä**, jossa kaupunkilaiset voivat kokoontua, viihtyä ja syödä ennen tai jälkeen opiskelun tai harrastusten, lasten kanssa.
- Nykyiset nuorisotilat ovat liian matalat ja sokkeloiset. **Uudet nuorisotilat** suunnitellaan Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan nuorisotilojen suunnitteluohjeiden mukaisesti laajennusosaan siten, että sinne on turvallinen kulku, selkeä, näkyvä oma sisäänkäynti ja tilat on suunniteltu yhteen kerrokseen omana kokonaisuutenaan. Hyvä sijainti madaltaa nuorten kynnystä tulla nuorisotiloihin ja mahdollistaa nuorille turvallisen vapaa-ajanviettopaikan esimerkiksi koulun jälkeen. Turvallisuuskulmasta tilat jakautuvat a) avoimesti käytössä oleviin tiloihin, b) erikseen varattaviin tiloihin ja c) henkilökunnan tiloihin. Tilojen selkeä jaottelu ja niiden väliset visuaaliset näköyhteydet parantavat valvottavuutta. Uudisosassa on ruoanvalmistustilat, nuorisokahvila, avoin oleskelutila, ryhmätiloja, monitoimitila, pelitoimintahuone, ateljeetila sekä toimistotilat. Kaikkia Stoaan tiloja hyödynnetään nuorisotoiminnassa.
- Laajennukseen tarvitaan eri **liikuntamuotoihin**, kuten tanssille, joogaan, sirkuksen sekä nuorten kevyen sisäliikuntaan soveltuva **pienempi sali**. Sali on matalan kynnyksen liikunta- ja tapahtumakäytössä. Tila toimisi samalla isojen tapahtumien lisätilana, harjoittelutilana ja olisi ainakin osittain avattavissa aulaan.
- Stoaan suunnitellaan **hiljentymistila, joka voi myös toimia rukoilupaikkana kaikille uskontokunnille**.
- Mikäli Stoaan katto pystytään hyödyntämään **vihertilana voisi se toimia esim. hyötypuutarhana** kesäaikana. Puutarha voisi sijaita lähellä ylälämpiön baari/kahvilaa.
- Monikäyttöiset taidetilat mahdollistavat **pysyvän kumppanitoiminnan**. Osa kumppanitoiminnasta liittyy taiteen perusopetukseen. **Taiteen perusopetus (TPO)** on ensisijaisesti **lapsille ja nuorille** tarkoitettua, kouluajan ulkopuolella tapahtuvaa, pitkäjänteistä, tasolta toiselle etenevää eri taidelajien opetusta.
- Kerhotilaa ja toimistotilaa varataan yhteistyö- ja avointa tukitoimintaa varten. Tavoitteena segregaatiokehitystä ehkäisevä ja kotouttamista tukeva, syvä ja jatkuva yhteistyö paikallisten järjestötoimijoiden kanssa. Tilaratkaisulla vahvistetaan kansalaistoimijoiden omistajuuden tunnetta yhteisessä Stoassa.

Perustelut tilantarpeille

Rakennuksen historia ja rakennushistoriaselvitys

Suomen ensimmäinen kulttuurikeskus Stoa, alkuperäiseltä nimeltään Helsingin Itäkeskuksen monitoimitalo, valmistui lokakuussa 1984. Monitoimitalon suunnittelusta järjestettiin arkkitehtuurikilpailu, jonka voittivat arkkitehti SAFA Björn Krogius, arkkitehdit Veli-Pekka Tuominen, Petri Blomstedt ja Eero Pettersson, rakennusarkkitehdit Riitta Hyppönen ja Martti Hilska sekä arkkitehtiylöppilas Rolf Krogius. Rakennuksessa on teatterisali (230 paikkaa) ja musiikkisali (74 paikkaa) sekä galleria, kirjasto, työväenopisto ja nuorisotilat. Salit suunniteltiin siten, että molemmissa saleissa voitiin esittää elokuvia ja suuremmasta salista myös lähettää radio- ja TV-ohjelmia. Kirjastoa ja nuorisotiloja laajennettiin vuonna 1997 ottamalla kellarikerros käyttöön. Laajennus- ja muutostöiden suunnittelusta vastasi rakennuksen alkuperäinen arkkitehti Björn Krogius.

Keväällä 2023 valmistuneen rakennushistoriallisen selvityksen mukaan Stoa, Matteuksen kirkko ja Stoaaukio muodostavat yhdessä ehjän ja arvokkaan arkkitehtonisen ja kaupunkikuvallisen kokonaisuuden. Tämä kokonaisuus tulee säilyttää myös uudessa laajennetussa kokonaisuudessa.

Tilaohjelmassa on pyritty sovittamaan uudet tarpeet niin paljon kun mahdollista olemassa oleviin tiloihin. Alkuperäiset tilat on kuitenkin suunniteltu aivan erilaiselle asukasmäärälle, uudisrakennusalueelle. Taiteen muodot ja yhteisöllisyys ovat noista ajoista muuttuneet. Hankkeen toteuttamisella saavutetaan toiminnallisia hyötyjä sekä turvallisuus- ja viihtyvyysvaikutuksia.

Perusparannuksen tarve

Rakennus on perusparannustarpeessa. Tilat eivät monelta osin enää vastaa niiden käyttötarkoitusta. Tilojen **viihtyvyyteen, siisteyteen, käytettävyyteen, saavutettavuuteen ja esteettömyyteen** on tehtävä merkittävät uudistukset.

Kiinteistön kaikki **tilaturvallisuus-** (sähkölukitus-, kulunvalvonta-, murtoilmaisu- ja kameravalvontajärjestelmät) ja **paloturvallisuusjärjestelmät** on uusittava. Tiloihin kuljetaan tällä hetkellä vanhoilla avaimilla.

Myös kaikki **tietotekniset järjestelmät** (antenni-, yleisäänentoisto-, yleiskaapelointi-, lähiverkko- ja matkaviestintäverkkojen sisäantennijärjestelmä), **tietoliikenneverkot** ja **sähköliittymät** on uusittava, esim. pääsulake palaa toistuvasti ja valaistus on riittämätöntä. **Kiinteistön talotekniikka** on kaikkiaan uusittava (LVI-tekniikka, energiatehokkuus ja ympäristövaikutukset). Tilojen sisälämpö talvisin on riittämätön johtuen mm. kattotasanteelle lisättyjen työhuoneiden puutteellisesta eristyksestä. Rakennuksen **märkätilat** tulee uusia kokonaan. Osa märkätiloista on ollut käyttökiellossa.

Tilat ovat sokkeloiset ja vaikeasti saavutettavat, esim. pääsy kirjaston alakertaan on yhden hissien varassa, joka on ajoittain epäkunnossa.

Stoan on useita sisäänkäyntejä sekä torin että parkkipaikan ja kauppakeskuksen suunnasta, mutta ne palvelevat heikosti käyttäjiä ja vaativat uudistusta. Tilasuunnistus rakennuksessa on hankalaa, kun esim. salit ja luokat ovat kokonaan kiinni käytävälle. Aulat eivät tällä hetkellä kutsu viipymään.

Akustiikka on epätoimiva monessa tilassa, esim. asiakkaiden ja työntekijöiden työtiloissa, kirjastossa lasten osastolla ja pelipaikoilla äänet kuuluvat äänet läpi.

Alueellinen tarkastelu

Itäkeskuksesta kehitetään Itä-Helsingin aitoa keskustaa, jossa kulttuuri ja vapaa-aika ovat vahvasti läsnä. Stoa uudistus nivoutuu koko alueen muutokseen. Helsinki väestö kasvaa ja moninaistuu. Erityisesti tämä kehitys realisoituu itäisessä Helsingissä ja Itäkeskuksessa.

Stoa sijaitsee liikenteen solmukohtassa, muutaman askeleen päässä laajasta kaupallisesta keskittymästä, mutta kuitenkin erillisessä rakennuksessa Itäkeskuksen ja Puhoksen kauppakeskusten vieressä, Itäkeskuksen metroaseman, bussiterminalin ja pikaraitiotien päätepysäkin tuntumassa. Kävelen taloon kuljetaan Tallinnan aukiolta kävelysiltaa pitkin. Matteuksen kirkko sijaitsee viereisellä tontilla, ja Itäkeskuksen uimahalli lyhyen kävelymatkan päässä. Stoa takaosaa ympäröivät kauppakeskittymän parkkipaikat. Stoa on Itä-Helsingin

yhteinen kulttuurikeskus, johon nähden lähimmät julkiset kulttuuripalvelut tuotetaan Vuotalossa, joka toimii lähipalveluna koko laajan ja väestöltään kasvavan Vuosaaren alueelle.

- Stoaan vaikutusalueella (Itäinen suurpiiri, pois lukien Vuosaari + Kaakkoinen suurpiiri) asuu nyt n. 137 000 asukasta. Alueelle suunnitellaan lähitulevaisuudessa paljon täydennysrakentamista. Helsingin kaupungin Aluesarjat-tilastotietokannan mukaan vuonna 2037 vastaava luku olisi 163 000 asukasta, mikä tarkoittaa 19 prosentin kasvua asukasmäärässä. Lisäksi Stoa palvelee Östersundomia, joka alkaa rakentua 2040-luvulta lähtien ja jonne suunnittelussa olevassa osayleiskaavassa tämänhetkisen arvion mukaan olisi tulossa noin 30 000-40 000 asukasta.
- Stoa on tällä hetkellä 68 700 asukkaalle **helposti saavutettava lähipalvelu**; Stoaan saavutettavuus 15 minuutissa eri kulkumuodoilla (KUVA-Palveluverkkosuunnittelun tietonäkymä, 15.2.2023 tilanne): kävellen 9306 asukasta, pyöräillen 66 248 asukasta, julkisilla 35 418 asukasta.
- Stoaan lähipalvelurooli kasvaa tulevaisuudessa. Yksin Itäkeskuksen ja Puotilan alueella on käynnissä kaavahankkeita niin, että Vuoteen 2040 mennessä uutta asuinrakentamista yhteensä 500 000 k-m2, joka tarkoittaisi **12 000 uutta asukasta** aivan Stoaan lähituntumaan.
- Tälläkin hetkellä Stoaan maksullisia kulttuuripalveluja käyttää lipunmyyntitilastojen perusteella koko pääkaupunkiseutu, painottuen kuitenkin kehä 1:sen sisäpuoliseen alueeseen. Hyvien metroyhteyksien vuoksi Stoassa käydään lipunmyyntitilastojen mukaan runsaasti mm. Kallion, Vallilan ja Sörnäisten alueilta.
- Vieraskielisten osuus nousee koko **Helsingissä 17 prosentista 22 prosenttiin lähitulevaisuudessa**, Jo tällä hetkellä **Itäkeskuksen asukkaista 44 prosenttia on muun kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisiä**. Yleisimmät vieraat kielet Helsingissä tulevat olemaan muun Aasian kielet, Länsi-Euroopan kielet, Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kielet, muun Afrikan kielet sekä venäjä
- Taiteen perusopetuksen toteutuminen Helsingissä 2019-2020 -tutkimus (Inkinen 2022) osoitti, että matalimmat osallisuudet ikäluokasta (n. 5-19 vuotiaat) ovat Itä- ja Koillis-Helsingissä. Koko kaupungissa osallisuus n. viidennes ikäluokasta, idässä 4-10%. Vartiokylän, Mellunkylän ja Jakomäen alueilla on paljolti palveluaukkoa. Taiteen perusopetusta toteuttavat eri alueilla kumppanuudessa yksityiset taideoppilaitokset, joita valtio ja kaupunki avustavat. Oppilaitosten opetussuunnitelman perusteet eri taidealueille vahvistaa opetushallitus ja opetussuunnitelman oikeellisuuden sekä asianmukaiset tilat Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunta. Tutkimuksen toimenpide-ehdotusten mukaan kulttuurisen eriarvoisuuden vähentämiseen "tarvitaan laajempia rakenteellisia toimenpiteitä Itä- ja Koillis-Helsingissä" (mm. opetustilat ja uusien kulttuurien huomioiminen opetussisällöissä).

Kaupunkistrategiassa on tavoitteena kaupunkiympäristön laadun parantaminen. Ydinkeskustan lisäksi panostetaan myös muihin aluekeskuksiin, kuten Itäkeskukseen. Rakentamisinvestointien yhtenä tavoitteena on vähentää alueiden eriytymistä ja lisätä helsinkiläisten kaikkialla kokemaa viihtyisyyttä. Kaupungin palveluiden, pitää pysyä mukana alueiden väestöpohjan ja asuntorakentamisen rytmissä ja mittakaavassa taloudellisesti kestäväällä tavalla. Taiteen saatavuutta ja kulttuurialan ammattilaisten työskentelymahdollisuuksia parannetaan erityisesti myös kantakaupungin ulkopuolella.

Aikaisemmat päätökset

Talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa on hankevaraus 78,72 milj. Stoaan perusparannus ja laajennukselle.

Hankkeen toteutusaikataulu

Hanke käynnistyy arkkitehtuurikilpailulla n. V. 2025. Rakentaminen on arvioitu vuosille 2028-31.

Osallisuus ja vuorovaikutus

Stoaan palvelukonsepti ja tilakuvaus –projekti vuosina 2023-2024 alusti Stoa perusparannuksen ja laajennuksen suunnittelua tuoden **asukkaiden ja sidosryhmien** tarpeita ja toiveita esille, maalaten innostavan vision 2030-luvun kulttuurikeskuksesta ja sen tarjonnasta.

Projektin lopputuloksina tuotettiin palvelukonseptin kuvaus, joka kuvaa Stoaan tulevaisuuden toimintaa ja painopistealueita. **Palvelukonseptin pohjalta tuotettiin tilakuvaus, jossa kuvataan uudistuvan Stoaan suunnitteluajurit**, millaista toimintaa tilojen tulisi mahdollistaa sekä millaista tunnelmaa tiloissa tavoitellaan? Koska uuden Stoaan halutaan vastaavan parhaalla mahdollisella tavalla asukkaiden ja moninaistuvan alueen tarpeisiin, suunnitteluun tuotiin mukaan kaupunkilaisten ja Stoaan kumppaneiden näkökulmat, ideat ja ajatukset.

Yhdessä kumppanien ja kaupunkilaisten kanssa tekemällä varmistetaan elävän, eri kohderyhmiä palvelevan ja mukaan kutsuvan, kestävän sekä alueellisesti omaleimaisen kulttuurikeskuksen syntyminen.

Osallisuuden menetelmät ja tavoitetut tahot

Syventävät haastattelut:

- Pääosin Stoaan asiakkaita
- 36 % muun kielisiä kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisiä
- 66 % vastaajista oli Stoaan lähialueelta
- n 86

Täydentävä nettikysely:

- Suurin osa Stoaan asiakkaita, ei-asiakkaita 7 %
- Vastaajista 84% oli suomen-, ruotsin- tai saamenkielisiä.
- 58 % vastaajista oli Stoaan lähialueelta
- n 195

Tulevaisuuslaboratorio

- Tulevaisuuslaboratorioon osallistui noin 500 kävijää
- Tapahtuman aikana kerättiin 486 kaupunkilaisten ideaa tai ”jälkeä” tulevaisuuden Stoaan liittyen
- Ryhmäkeskusteluihin osallistui n. 110 hlö, jotka edustivat kattavasti alueen eri taustaisia asukkaita.
- Osallistujilta ei kerätty taustatietoja esim. ikään tai kieleen liittyen.
- n ~ 500

Toimijoiden haastattelut

- Kulttuurialan toimijoiden haastatteluissa oli mukana 9 henkilöä
- Sosiaalialan toimijoiden, yhteisöosaajien ja kansalaistoiminnan edistäjien keskusteluissa oli 5 henkilöä
- Kesällä 2024 tehdyssä erillisessä uuden ison salin kulttuurin ja tapahtumakentän toimijoiden tarpeiden selvityksessä haasteltuja oli 16 tahoja / henkilöä
- Yhteensä 30 toimijahaastateltavaa.

Henkilöstön osallisuus

- Henkilöstö on osallistunut laajasti palvelu- ja tilakonseptin muodostamiseen. Henkilöstöä on tiedotettu asiasta ensimmäisen kerran 11.11.2022, jonka jälkeen Stoaan tulevia tiloja ja palveluita on ideoitu ja suunniteltu lukuisissa työpajoissa ja kokouksissa.
- Henkilökunta osallistuu myös jatkossa käyttäjäkokousten kautta suunnitelmien jatkokehittämiseen hanke-, yleis- ja toteutussuunnittelun aikana.

Yhteenveto asukkaiden, kumppaneiden ja henkilöstön näkemyksistä

Osallistumisen vaiheen yhteenvedossa on nostettu esiin tulevaisuuden Stoaan palvelukonseptin asukas-, kumppani- ja henkilöstöosallisuuden ymmärrysvaiheen ja laajan taustatyön perusteella keskeisiä tilamuutostarpeita Stoaan laajennukselle ja perusparannukselle.

Stoaan tiloissa tulee säilyttää

- Rakennuksen lämminhenkinen ja tunnelmallinen punatiili
- Rakennuksen tilojen mittakaava
- Aulan avaruus ja valoisuus
- Aulan monikäyttöisyys; vapaan oleskelun pöydät ja nurkkaukset aulassa, helppo muunneltavuus
- Viherkasvit ja viihtyisyys
- Kahvila/ravintola keskeisellä paikalla
- Monipuoliset opetustilat ja erityisluokat
- Kirjaston riittävän suuri koko (nykyiset palvelut)
- Teatterisalin hyvät puitteet
- Kaunis galleria

Stoassa tiloissa tulee uudistaa

- Talotekniikka: lämmitys, ilmastointi, lukitukset
- Arkkitehtuurin sokkeloisuus
- Epäselvät ja monimutkaiset sisäänkäynnit
- Esitystilojen päivitys ajanmukaisiksi
- Esteettömyys
- Akustiikka monesta näkökulmasta
- Henkilökunnan tauko-, työ- ja sosiaalityötilojen hajautuneisuus ja ahtaus
- Säilytys- ja varastotilat: liian vähän, sokkeloisia ja monen oven takana.
- Sulkeutuneisuus koko talossa, esim. salit ja luokat ovat kokonaan kiinni käytävälle
- WC-tilat, lisää kapasiteettia ja valikoimaa mm. sukupuolineutraalit vessat ja paremmat lapsiperheiden tilat

Stoan tiloihin tulee lisätä

- Uusia näyttelytiloja
- Iso esiintymissali
- Kevyen liikkumisen tiloja
- Monitoimitila/tiloja aulan yhteyteen
- Leikkialueita lapsille
- Tunnustukseton rukoushuone
- Moderneja kokouksia
- Yhteistyötä edistävät työtilat
- Aulaan "vastaanottotiski" josta saa informaatiota talon toiminnasta
- Paljon vapaata tilaa oleskelulle
- Lastenhoitotila
- Vihertiloja ja viherelementtejä
- Tilaa nuorille olemiseen ja tekemiseen
- Työpaja- ja verstatiloja sekä taideluokkia, jotka ovat valoisia ja ammattimaisesti varusteltuja

Yleisesti Stoan aulaa pidettiin melko käyttämättömänä ja sinne toivottiin lisää oleskelu- ja työskentelypaikkoja, mukavia pehmeitä istuinpaikkoja ja oleskelukoloja, **lisää kodikkuutta** ja kutsuvuutta sekä mukavia huonekaluja. **Aulaneuvonnan kehittäminen** talolle yhteiseksi lisäisi houkuttelevuutta. Aulaan toivottiin myös **avointa stagea**, intiimimmille tapahtumille, kuten keskustelut- ja runonlausuntatilaisuudet. Aulan toisessa päädyssä on kahvila/ravintola ja toisessa näyttelytila. Ravintola täydentää tärkeällä tavalla Stoan palvelukokonaisuutta ja vastaa esitysten väliaikatarjoilusta. Kirjastoa pidettiin vaikeasti saavutettavana ja orientoituminen on epäselvää. Stoasta puuttuu varsinaiset **leikkiin tarkoitetut alueet**, lukuun ottamatta kirjaston lastenosastoa. Nuorisopalvelut ovat tärkeä osa Stoa, mutta nykyisiä tiloja pidettiin ahtaina, sokkeloisina ja hankalasti valvottavina eivätkä huonekorkeudet vastaa käyttötarkoitusta. Tiloista puuttuu **matalan kynnyksen sali**, jota ei tarvitsisi erikseen varata, jossa tanssiryhmät voisivat toimia ja missä voisi pelata leikkimielistä korista ja pelata pingistä. **Studio- ja bänditilat** pidettiin korkeatasoisina ja niiden sijaintia pidettiin hyvänä, mutta toimintaa on tarpeen laajentaa. Nuorisotilojen 2krs:n kerhohuoneita käyttää tällä hetkellä päiväkotit, joka on siirtymässä muualle.

Stoasta puuttuvat myös **yhteiset** henkilökunnan **työskentely- ja taukotilat**. Nykyiset tilat ovat hajallaan ja ahtaat. Tarvitaan lisää työpisteitä eri palveluille niille, jotka tekevät päivittäin töitä paikan päällä. Lisäksi tarvitaan monipuolisia kohtaamis- ja vetäytymistiloja, jossa käydä luottamuksellisia keskusteluja. Stoasta puuttuvat **taidekasvatuksen ja taiteen perusopetuksen tilat**. Esim. Malmitalossa toimii säännöllisesti tiloineen neljä taideoppilaitosta. Talon taidekasvatuskonseptiin kuuluvat 5 x 2 taideopetuskokonaisuudet koululuokille voivat hyödyntää samoja tiloja. Laajempi **musiikin keikkatarjonta** Stoassa nousi myös tarpeiden keskiöön.

Väistötilaratkaisu

Stoan palveluita tulee voida järjestää myös rakennusaikana Itäkeskuksen alueella. Palvelutarve on kirjastopalveluiden osalta vähintään asiakaspalvelupiste, varatun aineiston noutamiseen ja asiakastietokoneen käyttöön ja tulostamiseen. Nuorisopalveluita, kuten nuorisotalotoimintaa tulee myös voida järjestää alueella rakennusaikana. Samoin kulttuuripalveluiden näkyvyys sekä lasten ja nuorten taidekasvatus on pidemmällä aikavälillä ja toiminnan jatkuvuuden kannalta tärkeää säilyä joiltain osin Itäkeskuksen alueella. Väistötiloiksi tutkitaan lähialueen vajaakäytöllä olevia tiloja tai muita mahdollisia ratkaisuja. Optimaalista jatkuvuuden

kannalta olisi löytää väistöilaratkaisu nykyisten palveluiden kesken yhteisissä tiloissa. Väistötilat tulee löytyä hyvien kulkuyhteyksien päästä ja suhteellisen läheltä nykyistä Stoa.

Henkilöstön lisäämisen tarve

Stoan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan henkilöstön lisäämisen tarpeen alustava arvio liittyy osin laajeneviin nykyisiin palveluihin ja osin suunniteltuun palvelukonseptiin, jossa panostetaan erityisesti yhteisöjen ja asukkaiden kanssa tehtävään työhön. Lopulliseen arvioon henkilöstön lisäämistarpeesta vaikuttaa, miten uusi toimintamalli ja palvelujen yhteiset, asukas- ja yleisökontakteihin liittyvät tehtävät organisoidaan. Henkilökunnan osaamista tulee kehittää etupainotteisesti uuteen toimintamalliin ja palveluiden sisäiset sekä Stoan palvelujen yhteiset, asukas- ja yleisökontakteihin liittyvät rekrytointitarpeet on syytä ennakoita.

- **Kulttuuripalveluiden** henkilömäärän kasvutarve liittyy ensisijaisesti esiintymisen tilojen laajenemiseen ja niiden sisältöjen tuottamiseen ja esitystekniikan ylläpitoon.
- **Kirjasto** arvioi voivansa toteuttaa tulevat palvelut nykyisellä henkilökuntamäärällä, mikäli suunniteltu yhteisen työn ja asiakaspalvelun tiimiin saadaan lisävoimia (taulukossa yhteiset)
- **Nuorisopalveluiden** henkilömäärän kasvutarve liittyy suunniteltuun aiempaa laajempiin aukioloihin ja tehtäviin Stoassa
- **Yhteiset** uuden vakanssit vastaavat Stoan alueellisesta, segregatiota ehkäisevästä, yhteisöjen kanssa tehtävästä työstä, asiakaspalvelusta ja Stoan yhteisestä viestinnästä ja markkinoinnista. Lisäksi palveluiden yhteisenä tehtävänä hoidetaan aiempaa laajempi kaupunkilaisten tilavarauskokonaisuus ja verstaiden käyttö.

Palvelu	Henkilöstö vuonna 2024	Henkilöstötarve uudessa Stoassa (alustava arvio)	Muutos
Kulttuuri	9,5 vakanssia	13 vakanssia	3,5 vakanssia
Kirjasto	26 vakanssia	26 vakanssia (Mikäli yhteiset toteutuvat)	0 vakanssia
Nupa	19 vakanssia	22 vakanssia	3 vakanssia
Yhteiset	0 vakanssia	8 vakanssia	8 vakanssia
Yhteensä	54,5 vakanssia	69 vakanssia	14,5 vakanssia

Vuosittaiset toimintakustannukset ilman tilakustannuksia

Muutos nykytilanteeseen

Vuosittaiset kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluiden toiminnan kustannukset muodostuvat henkilöstökuluista, palvelujen ostosta, aineista, tarvikkeista ja tavaroista. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osuudeksi vuoden 2024 toimintamenoista budjetoitiin palveluissa yhteisesti **3,45 milj. euroa**. Stoan palveluiden yhteisen arvioinnin perusteella toiminnan käyttömenot olisivat perusparannuksen ja laajennuksen jälkeen reilut 1 milj. euroa suuremmat, eli **4,46 milj. euroa**.

	Nykyinen (2024 TUBU)	Tuleva	Muutos
Palkat ja palkkiot + Henkilöstösivumeno yhteensä	2 810 299 €	3 522 534 €	712 235 €
Kulttuuri	612 626 €	787 626 €	175 000 €
Kirjasto	1 328 515 €	1 328 515 €	0 €
Nupa	869 158 €	1 006 393 €	137 235 €
Yhteiset	0 €	400 000 €	400 000 €
Palvelujen ostot yhteensä	560 585 €	810 979 €	250 394 €
Kulttuuri (sis. mm. vartiointi)	460 250 €	671 011 €	210 761 €
Kirjasto	40 335 €	55 905 €	15 570 €
Nupa	60 000 €	64 063 €	4 063 €

Yhteiset	0 €	20 000 €	20 000 €
Aineet tarvikkeet tavarat yhteensä	78 100 €	125 000 €	46 900 €
Kulttuuri	37 800 €	60 000 €	22 200 €
Kirjasto	10 300 €	15 000 €	4 700 €
Nupa	30 000 €	40 000 €	10 000 €
Yhteiset	0 €	10 000 €	10 000 €
yht.	3 448 984 €	4 458 513 €	1 009 529 €

Toiminnan käynnistämiskustannukset

Tässä hankkeessa käynnistämiskustannuksiin varataan n. 4 milj. euroa, joka ei sisällä tieto- ja viestintäteknologian kustannuksia. Muuttokustannusarvio on 50 000 euroa.

Lisätietoja

Johtava arkkitehti Mia Kuokkanen

Työryhmä

Mia Kuokkanen, Johtava arkkitehti, puhelin: 09 310 35824, mia.kuokkanen@hel.fi

Mari Männistö, Kulttuurijohtaja, puhelin: 09 310 26157, mari.mannisto@hel.fi

Paiju Tyrväinen, Kulttuurikeskuspalveluiden johtaja, puh. 0931029874 paiju.tyrvainen@hel.fi

Antti Sarpo, Stoa:n johtaja, puhelin: 09 310 21689, antti.sarpo@hel.fi

Saara Ihamäki, Aluekirjastopalveluiden johtaja, puh.09 310 85503, saara.ihamaki@hel.fi

Lotta Muurinen, vs. Itäkeskuksen kirjaston johtaja, puh. 09 310 85457, lotta.muurinen@hel.fi

Katri Kairimo, Nuorisopalveluiden aluepäällikkö, puh. 09 310 71579, katri.kairimo@hel.fi

Jukka Mattila, Itäkeskuksen nuorisotyöyksikön päällikkö, puh. 09 310 89072, jukka.p.mattila@hel.fi

Matti Kuusela, Tilapalvelupäällikkö, 09 310 87783, matti.kuusela@hel.fi

Päiväys

26.11.2024